

Камянець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
історичний факультет
кафедра історії України

Історія української культури
Силабус

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Історія української культури. Мова викладання - українська.
Викладачі	Сидорук Сергій Антонович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України
Профайл викладачів	http://histua.kpnu.edu.ua/sydoruk-serhii-antonovych/
E-mail:	s_sydoruk@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=1000
Консультації	Відповідно до графіку індивідуальних консультацій вони проводяться кожного вівторка на кафедрі історії України на четвертій парі.

2. Анотація до курсу

Курс “**Історія української культури**” є нормативною дисципліною освітньої програми “Середня освіта (Історія)” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія). Курс дає можливість проаналізувати усі етапи розвитку Культури України, виокремити певні закономірності цього процесу, зрозуміти його сутність. В межах навчального курсу студенти поглиблюють свої знання про здобутки української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, можливості запозичення культурних цінностей інших народів, роль та місце вітчизняної культури в контексті світових та європейських культуротворчих процесів.

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія української культури» є формування в майбутніх фахівців цілісної картини і всебічного наукового уявлення щодо розвитку різних сфер культури українського народу в їх комплексі та взаємозв'язку і вироблення на основі цього сучасних знань про місце і роль вітчизняної культури у світовому і європейському культурному просторі на всіх етапах української історії та формування у студентів компетентностей, що дозволять забезпечити виконання наступних завдань курсу:

- ознайомити студентів з суттю, змістом, основними категоріями курсу і поняттям „українська культура” в її розвитку та динаміці історичного життя на землях сучасної України;
- розкрити внутрішні та зовнішні фактори, історичний, світоглядний і мистецький чинники, закономірності процесу становлення, розвитку української культури, здобутків і втрат духовної та матеріальної культури українського народу;
- на основі ознайомлення з сучасними духовно-культурними процесами сформуванню уявлення про взаємозалежність між розбудовою незалежної України та національно-культурним відродженням; ввести студентів у соціокультурну реальність багатогранного культурологічного процесу мешканців України в співпраці і взаємозв'язках із близькими та далекими народами;
- показати українську культуру як систему знань, цінностей, морально-етичних норм, духовного світу, соціальних зразків і атрибутів, які визначають поведінку та результати суспільної діяльності окремих представників і всього народу;
- сприяти культурному і ціннісному самовизначенню майбутніх фахівців.

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний, заочний).

5. Результати навчання

Відповідно до програми навчальної дисципліни у процесі її вивчення студенти повинні набути компетентностей, що дозволять досягти задекларованих у програмі курсу результатів.

Компетентності:

- вміння аналізувати та оцінювати події та процеси соціокультурного розвитку на теренах українських земель від найдавніших часів до нашого часу;
- розуміння сутності поняття “українська культура”;
- опанування концептуальними основами періодизації історії української культури;
- оволодіння основними історичними концепціями, поняттями, судженнями; здатність осмислювати і співставляти історичні факти, критично оцінювати результати наукових досліджень, висувати гіпотези, вибудовувати моделі процесів і явищ культурного розвитку українського народу;
- здатність до аналізу подій та процесів у культурному розвитку українців та порівняння їх з подібними процесами в історії інших європейських народів.

Програмні результати навчання. По завершенні курсу студент повинен:

- знати основні категорії та поняття з історії національної і народної культури;
- знати історіографію курсу: внесок вітчизняних і зарубіжних учених у дослідження духовної та матеріальної культури України;
- знати періодизацію історії української культури і основний зміст найважливіших етапів у її історичному розвитку;
- знати закономірності, чинники, головні події культурного життя і їх особливості, внесок видатних українців у становлення, еволюцію, формування самобутності та неповторності різних галузей української культури;
- знати місце і роль української культури в житті народу, європейської і світової цивілізації;
- володіти фактичним матеріалом з історії української культури від найдавніших часів і до сьогодення;
- вміти розкрити причини, особливості, закономірності, наслідки окремих періодів національного відродження (у XVIII – поч. XX ст.);
- вміти аналізувати й порівнювати історичні події, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки між ними;
- вміти самостійно працювати з джерелами, науковою та навчально-методичною літературою;
- виділяти теоретичні та практичні цінності з духовного і матеріального надбання культури українського народу;
- реконструювати історичне минуле й відповідну до визначеного періоду етнічну та соціокультурну ситуацію в конкретних регіонах України;
- формувати та обґрунтовувати особисту позицію щодо проблем минулого та сучасного української культури
- робити чіткі, об'єктивні та науково умотивовані висновки про еволюцію української культури від часу її виникнення і до початку XXI століття;
- професійно використовувати теоретичний і фактичний матеріал у майбутній професійній діяльності.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	денна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	014 Середня освіта (Історія).
Рік навчання/ рік викладання	другий
Семестр вивчення	четвертий
нормативна/вибіркова	нормативна
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.
Кількість годин навчальних занять	60 год. (Для спеціальностей Середня освіта (Історія); Історія та археологія) 50 год. (Для спеціальності Середня освіта (Історія та правознавство))
Лекційні заняття	30 год.

Семінарські заняття	Для спеціальностей Середня освіта (Історія) Історія та археологія 30 год.	Для спеціальності Середня освіта (Історія та правознавство) 20 год
Самостійна та індивідуальна робота	60 год.	70 год
Форма підсумкового контролю	екзамен	

7. Пререквізити курсу

Для успішного опанування компетентностями, що визначаються змістовною частиною курсу, студенти мають мати базові знання з таких предметів: “Історія України”, “Філософія”, “Історія Стародавнього Світу”, “Археологія”.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

9. Політики курсу

Відвідання занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, реферат, модульна контрольна робота).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Література.

Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

10.Схема курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма Спеціальності: Середня освіта (Історія); Історія та археологія					Денна форма Спеціальність Середня освіта (Історія та правознавство) 20 год				
	разом	у тому числі				разом	у тому числі			
		лекції	сем. / практ. заняття	лабораторні заняття	самостійна робота		лекції	сем. / практ. заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль (розділ) 1. Культурні процеси в українських землях від найдавніших часів до початку Нової доби										
Вступ до курсу	4	2			2	4	2			2
Культура і нація	4		2		2	4		2		2
Витоки української культури. Трипільська культура	8	2	2		4	8	2	2		4
Слов'янські джерела культури	6	2			4	6	2			4
Культура Київської Русі	8	2	2		4	8	2	2		4
Особливості формування та розвитку культури Галицько-Волинського князівства	8	2	2		4	8	2			6
Українська культура литовсько- польської доби.	10	2	4		4	10	2	2		6
Змістовий модуль (розділ) 2. Культурні процеси в Україні нового та новітнього часу.										
Культура України періоду Гетьманщини. Українське бароко	8	2	2		4	8	2	2		4
Культура України наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	6	2			4	6	2			4
Культура України другої пол.. XIX – поч.. XX ст.	6	2			4	6	2			4

Українське національно-культурне відродження кінця XVIII – початку XX ст.	10	2	4		4	10	2	2		6
Культура України у 1917-1920 рр.	8	2	2		4	10	2	2		6
Українська культура в період становлення радянської влади та у 30-х рр.	10	2	4		4	10	2	2		6
Національна культура в роки Другої світової війни.	4	2			2	4	2			2
Культура УРСР (друга пол. 40-х – 80-ті роки).	8	2	2		4	8	2	2		4
Українська культура періоду незалежності.	8	2	2		4	8	2	2		4
Культура України і світова цивілізація	2		2		2					2
Разом годин	120	30	30		60	120	30	20		70

Увага: лекційні та практичні заняття проводяться згідно з розкладом: <http://kpmu.edu.ua/infowindow/rozklad-zanyat-dlya-navchalnyh-hrup/>

11. Система оцінювання та вимоги

Рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності.

Оцінювання навчальної діяльності студентів університету під час навчальних занять здійснюється відповідно до критеріїв означених у таблиці 1.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за семінарські заняття становить 20 балів, написання модульної контрольної роботи – 20 балів, опрацювання питань винесених на самостійну підготовку – 10 балів, виконання індивідуального науково-дослідного завдання – 10 балів. Формою підсумкового контролю здобувача вищої освіти є іспит (40 балів) (Таблиця 2), до якого студент допускається при відсутності академічної заборгованості.

Здобувач вищої освіти за результатами поточного та підсумкового контролю отримує підсумкову рейтингову оцінку, яка визначається як сума рейтингової оцінки за навчальні заняття та рейтингових оцінок контрольних заходів поточного (МКР, ІНДЗ, самостійна робота) та підсумкового (іспит) контролю відповідно до таблиці 3.

Таблиця 1.

Рейтингова система оцінювання навчальної діяльності студентів університету під час навчальних занять

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною)	Критерії оцінювання
----------------------------	--------------------------------	---------------------

	шкалою)	
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.

Високий (творчо-професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Таблиця 2

Поточний і модульний контроль (60 балів)					Підсумковий контроль (40 балів)
Поточний контроль	МКР	ІНДЗ	Самостійна робота	Сума	Іспит
20 балів	30 балів	10 балів	10 балів	60 балів	40 балів

Таблиця 3

Підсумковий рейтинг з кредитного модуля (дисципліни)				
Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	
82-89	B (дуже добре)	25	добре	

75-81	С (добре)	30	задовільно	зараховано
67-74	D (задовільно)	25		
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Список рекомендованої літератури

1. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Абрамович С. Д., М. Ю. Чікарькова Світова та українська культура: навч. посібник. Львів: Світ, 2004. 344 с.
2. Бокань В. А. Історія культури України: навч. посібник В. А. Бокань, Л. П. Польовий. К.: МАУП, 1998. 232 с.
3. Гаврюшенко О. А. Історія культури: навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. К.: Кондор, 2004. 763 с.
4. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. К.: Наукова думка, 2001. 1135 с.
5. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. К.: Наукова думка, 2003. 847 с.
6. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. К.: Наукова думка, 2001. 1246 с.
7. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. К.: Наук. думка, 2008. 1007 с.
8. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини XIX століття. К.: Наукова думка, 2005. 1296 с.
9. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. 656 с.
10. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд. Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін.; За ред С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. К.: Вища школа, 2000. 607 с.
11. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник / За редакцією С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. К.: Вища школа, 1999. 325 с.
12. Культура українського народу: навч. посібник / В. М. Русанівський, Г. Д. Вервес, М. В. Гончаренко та ін. К.: Либідь, 1994. 272 с.

13. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. Л.: Світ, 2005. – 568 с.
14. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури / Євген Маланюк. – К.: Обереги, 1993. 80 с.
15. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. К.: Абрис, 1991. 227 с.
16. Попович М. В. Нарис історії культури України. К.: Артк, 1998. 728 с.
17. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу. К.: Фенікс, 1993. 428 с.
18. Українська культура: історія і сучасність: навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. Л.: Світ, 1994. 456 с.
19. Українська та зарубіжна культура. навч. посібник / За ред М. Заковича. К.: Знання, 2001. 326 с.
20. Шейко В. М. Тишевська Л. Г. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко. К.: Кондор, 2006. 264 с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут Україніки. Міжнародна громадська організація. URL : <http://ukrainica.org.ua/ukr>
2. Науково-дослідний інститут українознавства Міністерства освіти і науки України . URL : www.rius.kiev.ua
3. Національний науково-дослідний інститут Українознавства. URL : <http://www.libok.net>
4. Офіційний веб-сайт Інституту історії НАН України. URL www.history.org.ua
5. Центр Українознавства. URL: <http://uaznavstvo.univ.kiev.ua>
6. Національна бібліотека України імені В.Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua
7. Національна парламентська бібліотека України. URL : www.nplu.kiev.ua
8. Міністерство культури і туризму України (офіційний веб-сайт). URL : <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/index>
9. "Українознавство" – наукове видання КНУ. URL до журн. : <http://papers.univ.kiev.ua/category/ukrainoznavstvo>
10. "Культура України" – електронна бібліотека. URL : <http://elib.nplu.org/index.html>
11. "Кампот" – портал для патріота. URL : <http://kampot.org.ua>
12. Україна – історія держави. URL до журн. : <http://kampot.org.ua/history/default.shtml>
13. Українська Спілка. URL: <http://www.uaweb.org>
14. Науково-просвітницький центр "Українознавство" товариства "Знання" України URL : www.znannya.org.ua/center/ukr.htm
15. Журнал "Українознавство" НДІ українознавства МОН України. URL до журн. : www.ualogos.kiev.ua
16. Проект електронної бібліотеки давньої української літератури. Українські літописи, хроніки, життя, апокрифи, граматики, лексикони, історично-мемуарна проза, перекладні та поетичні твори, "Слово о полку Ігоревім" тощо. URL: www.litopys.org.ua
17. Музейний простір України. URL : www.ukrmuseum.info/ua/main
18. Науково-дослідний інститут українознавства Міністерства освіти і науки України. URL : www.rius.kiev.ua
19. Освітньо-інформаційний ресурс "Український центр". URL : www.ukrcenter.com
20. Електронна бібліотека української літератури. URL : www.utoronto.ca/elul/Main-Ukr.html